

Stella Kapezanou

Briseis, 2021

Oil and acrylic on canvas
170 x 140 cm

*English text follows.

Η Βρισηίδα (Βρισηίς) ήταν κόρη του Βρισέως, από άγνωστη μητέρα. Παντρεύτηκε τον Μύνητα βασιλιά της Λυρνήσους, η οποία ήταν σύμμαχος της Τροίας κατά τον Τρωικό πόλεμο και ως αποτέλεσμα κυριεύτηκε και καταστράφηκε από τον Αχιλλέα. Ο Αχιλλέας σκότωσε τον σύζυγο της Βρισηίδας και τα τρία αδέρφια της, και πήρε την ίδια αιχμάλωτη. Όταν ο Αγαμέμνονας αναγκάστηκε από τον Απόλλωνα να επιστρέψει την σκλάβο του, Χρυσηίδα, στον πατέρα της, ζήτησε ως αντάλλαγμα τη Βρισηίδα. Αυτό προκάλεσε μεγάλη διαμάχη μεταξύ των Αγαμέμνονα και Αχιλλέα η οποία κορυφώθηκε με την παράδοση της Βρισηίδας στον Αγαμέμνονα και την παρατεταμένη απόσυρση του Αχιλλέα από τη μάχη. Η αποχή του Αχιλλέα στοίχισε την υποχώρηση των Ελλήνων στη μάχη και τον θάνατο του φίλου του, Πατρόκλου. Ο Αγαμέμνονας αναγκάστηκε τελικά να επιστρέψει τη Βρισηίδα, άθικτη όπως ορκιζόταν, και ο Αχιλλέας ξαναμπήκε στη μάχη. Τον θάνατο του Πάτροκλου ακολούθησε και αυτός του Αχιλλέα και η Βρισηίδα μετά από αυτό εξαφανίζεται από τις ιστορίες της Ελληνικής μυθολογίας και δεν ξανααναφέρεται σε κανένα μύθο. Η Βρισηίδα παρουσιάζεται σαν λάφυρο πολέμου το οποίο παραδίδεται χωρίς βούληση από τον ένα άντρα στον άλλο και όταν πια δεν εξυπηρετεί την ιστορία παύει να αναφέρεται σε αυτήν.

Στο έργο της η Στέλλα Καπεζάνου παρουσιάζει τη στιγμή της αρπαγής της Βρισηίδας από τον Αχιλλέα. Η Βρισηίδα όμως στο έργο της Καπεζάνου σε αντίθεση με τον μύθο, δεν δείχνει πρόθυμη να παραδοθεί! Ζωγραφισμένη με έντονο κόκκινο χρώμα φαίνεται σαν να φλέγεται από θυμό και αποφασιστικότητα να

αμυνθεί. Το μόνο στοιχείο που προδίδει ευαισθησία είναι το διάφανο πέπλο που αδυνατεί να καλύψει τη γύμνια της. Ο Αχιλλέας στέκεται πιο χαμηλά και είναι ζωγραφισμένος με κάρβουνο, ασπρόμαυρος παραπέμποντας σε αρχαίο γλυπτό και έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την Βρισηίδα της οποίας η απεικόνιση είναι εμφανώς πιο βάρβαρη. Παρουσιάζεται πιο όμορφος, κομψός και άνετος τονίζοντας με αυτό τον τρόπο το ρητό 'Πας μη Έλλην Βάρβαρος' και με τη γνωστή υποβόσκουσα ειρωνεία που χαρακτηρίζει τη ζωγραφική της, η καλλιτέχνης θολώνει τα νερά για το ποιος είναι τελικά ο βάρβαρος σε αυτή την σκηνή. Τα στοιχεία που προδίδουν τον Αχιλλέα είναι το ξίφος καθώς και η προβιά του ζώου που έχει ριγμένη στους ώμους. Η όλη σκηνή διαδραματίζεται πάνω σε καρπούζια, φρούτο το οποίο έχει αρνητικό συμβολισμό και θεωρείται ρατσιστικό στερεότυπο υπογραμμίζοντας με αυτό τον τρόπο την βαρβαρότητα της σκηνής και την κτηνωδία που χαρακτηρίζει αυτές τις πράξεις.

//.

Briseis was Briseus' daughter, by an unknown mother. She married Mynes, King of Lyrnessus, which was allied to Troy during the Trojan War and as a result, was sacked by Achilles. During the taking of Lyrnessus, Achilles killed King Mynes, as well as the three brothers of Briseis, and took the beautiful Briseis as a war prize. When Agamemnon was compelled by Apollo to give up his slave, Chryseis, he demanded Briseis as compensation. This prompted a quarrel with Achilles that culminated with Briseis' delivery to Agamemnon and Achilles' protracted withdrawal from battle. His absence had disastrous consequences for the Greeks, who were forced to retreat and resulted in the death of Patroclus, Achilles' friend. Agamemnon was finally forced to give back Briseis, unscathed as he had sworn, and Achilles returned to the battle. The death of Patroclus was soon followed by that of Achilles and Briseis after that disappeared from the stories of Greek mythology. Briseis is presented as a booty of war which is handed over involuntarily from one man to another and when she no longer serves the story, she stops being referred into it.

In her work, Stella Kapezanou presents the moment of the abduction of Briseis by Achilles. However, in Kapezanou's work, contrary to the myth, Briseis does not seem willing to surrender! Painted with vivid red colour, she looks like she is burning with anger and determination to defend herself. The only element in the work that betrays her femininity is the transparent veil that fails to cover her nudity. Achilles stands at a lower level and is painted with charcoal, in black and white, a reference to the ancient Greek sculptures, and is in stark contrast with Briseis whose depiction is evidently more barbaric. He is portrayed as more beautiful, elegant, and more relaxed. In this way, the artist wants to emphasize the saying 'Whoever is not Greek is a Barbarian' and with the subtle irony that characterizes her work, she blurs the boundaries of who is ultimately the bad guy in the story. The only elements that betray Achilles are the dagger he holds as well as the animal's fur he has on his shoulder. The whole scene takes place on watermelons. A fruit that has a negative symbolism and is considered a racist stereotype thus emphasizing the barbarity of the scene and the brutality which characterizes these actions.